JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2009. január 15. [1]

I – Bevezetés

1. Jelen eljárás két különböző pert megelőző eljáráson alapul. Egyrészről a Bizottság azt rója fel Írországnak, hogy nem ültette át az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel [2] módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelvet [3] (a továbbiakban: KHV-irányelv) a magánutak tekintetében. Másrészről álláspontja szerint Írország a nyilvánosság bevonása és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés tekintetében nem ültette át (teljes egészében) a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv [4] módosításáról szóló, 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, és erről nem tájékoztatta a Bizottságot.

2. A jogvita középpontjában az ír tervezési jogszabályok által biztosított igazságszolgáltatáshoz való jog áll. Ebben az összefüggésben különösen a Bizottság előadásában rejlő ellentmondásra kell kitérni: a Bizottság egyrészről ragaszkodik ahhoz, hogy csak az átültetési intézkedések hiányát kifogásolja és nem az átültetett intézkedések minőségét. Másfelől energikusan tárgyalja az ír intézkedések minőségét, tehát azt a kérdést, hogy bizonyos ír intézkedések megfelelnek-e a 2003/35 irányelvnek.

II – A jogi háttér

3. A 2003/35 irányelv célja, hogy a Közösség által 1998. június 25-én Aarhusban (Dánia) aláírt, [5] a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény [6] (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) néhány rendelkezését átültesse.

1 – Eredeti nyelv: német.
2 – HL L 73., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 151. o.
3 – HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.
4 – HL L 156., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 466. o.
5 – A 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozat fogadta el (HL L 124., 1. o.). Az egyezmény szövegét csatolták a határozathoz.
6 – HL 2005 L 124., 4. o.

A – *Az Aarhusi Egyezmény*

4. Az Aarhusi Egyezmény 2. cikkének (5) bekezdése meghatározza az érintett nyilvánosság fogalmát és ebben az összefüggésben az érdekelt nem kormányzati szerveket:

„Jelen Egyezményre vonatkozóan:

[…]

(5) »Az érintett nyilvánosság« jelenti a nyilvánosság azon részét, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik; jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni.”

5. A 3. cikk (1) bekezdésében rögzítésre került, hogy a szerződő felek az Egyezményt átültetik:

„(1) A Felek az Egyezmény rendelkezéseinek megvalósításához szükséges egyértelmű, átlátható és következetes keret létrehozása és fenntartása céljából meghozzák a szükséges jogi, szabályozásbeli és egyéb intézkedéseket, beleértve azon intézkedéseket is, melyek célja a kompatibilitás biztosítása az ezen Egyezményben foglalt tájékoztatási, részvételi és igazságszolgáltatási kötelezettség megvalósításáról szóló rendelkezések között.”

6. Utalni kell a 3. cikk (8) bekezdésére, amennyiben az a perköltségre vonatkozó rendelkezést tartalmaz:

„(8) Valamennyi Fél biztosítja, hogy ezen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban jogait gyakorló személyeket nem büntetik, nem üldözik és semmilyen más módon nem zaklatják a részvételük miatt. Ezen rendelkezés a nemzeti bíróságok azon hatáskörére nem vonatkozik, melynek keretében ésszerű költségviselési kötelezettséget állapítanak meg a bírósági eljárásokban.”

7. A 6. cikk szabályokat tartalmaz a nyilvánosság részvételéről a környezettel kapcsolatos egyes olyan projektek engedélyezésénél, amelyeket az Egyezmény I. melléklete kifejezetten felsorol, vagy amelyek jelentős hatással lehetnek a környezetre.

8. A 9. cikk (2) bekezdése szabályozza az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést az egyezmény által szabályozott nyilvánosság részvételével kapcsolatban:

„(2) Valamennyi Fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik

a) kellő érdekeltséggel bírnak a döntésben, vagy, alternatívan,

b) jogaik sérülését állítják, amennyiben a Fél közigazgatási eljárási törvénye ennek fennállását előfeltételként szabja a felülvizsgálati eljárás hozzáférhetőségét bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét, mely ütközik a 6. cikk rendelkezéseivel, és amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a jelen Egyezmény más releváns rendelkezéseivel, nem csorbítva a (3) bekezdés érvényét.

A kellő érdek és a jogsérelem fogalmát a nemzeti jogszabályok követelményeivel, valamint azzal a céllal összhangban kell meghatározni, miszerint ezen Egyezmény hatálya alatt az érintett nyilvánosság kapjon széles körű hozzáférési lehetőséget az igazságszolgáltatáshoz. E célból a 2. cikk (5) bekezdésben írt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezet kellő érdekkel rendelkezőnek minősül a fenti a) albekezdés céljára. Ugyanezen szervezetek a fenti b) albekezdésben megfogalmazott jogokkal rendelkező szervezeteknek minősülnek.

Ezen bekezdés rendelkezései, ahol ezt a nemzeti szabályozás előírja, nem zárhatják ki azon követelményt, amely egy adminisztratív hatóság előtti felülvizsgálati eljárásnak az ügy jogi útra terelése előtti megindítására és lefolytatására vonatkozik.”

9. További rendelkezéseket tartalmaz a bírósági eljárásra vonatkozóan a 9. cikk (4) és (5) bekezdése:

„(4) Az (1) bekezdés kiegészítéseképpen és annak korlátozása nélkül, az (1), (2), és (3) bekezdésben jelzett eljárások elégséges és hatékony jogorvoslást kell, hogy biztosítsanak, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán, méltányos, időszerű és nem kizáró módon költséges eljárást követve. Ezen cikk értelmében hozott döntéseket írásban kell megadni vagy rögzíteni. A bírósági határozatokat, és amikor lehetséges, egyéb testületek határozatait a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

(5) A 9. cikk rendelkezései hatékonyságának további erősítése érdekében valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság tájékoztatását a közigazgatási és jogi felülvizsgálati eljárások hozzáférhetőségéről, és megvizsgálja olyan megfelelő mechanizmusok létesítésének lehetőségét, amelyeknek keretében segítséget nyújtanának az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést akadályozó pénzügyi és egyéb korlátok elmozdításához vagy csökkentéséhez.”

B – *A 2003/35 irányelv*

10. A 2003/35 irányelv 3. cikke módosításokat tartalmaz a KHV-irányelvre vonatkozóan.

11. Az (1) bekezdés a következőképpen határozza meg az „érintett nyilvánosság” fogalmát:

„A 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban érintett vagy valószínűleg érintett, illetve abban érdekelt nyilvánosság; e meghatározás alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket érdekeltnek kell tekinteni.”

12. A (7) bekezdés az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozik:

„az irányelv a következő cikkel egészül ki:

»10a. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó nemzeti jogrendszerükkel összhangban az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik:

a) kellő mértékben érdekeltek; vagy

b) jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő,

a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljáráshoz legyen joguk a határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából ezen irányelvnek a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel.

A tagállamok meghatározzák, hogy az eljárás melyik szakaszában kezdeményezhető a határozatok, jogi aktusok és mulasztások kifogásolása.

Hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek, azt a tagállamok határozzák meg összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való széles körű jogát. Ebből a célból az 1. cikk (2) bekezdésében említett követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezetek érdekeltségét e cikk a) pontjának az alkalmazásában kellő mértékűnek kell tekinteni. Továbbá e szervezetek jogait e cikk b) pontjának az alkalmazásában olyan jogoknak kell tekinteni, amelyek sérülhetnek.

E cikk rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtt folytatott előzetes felülvizsgálati eljárás lehetőségét, és nem érintik a bírósági felülvizsgálati eljárások kezdeményezését megelőzően a közigazgatási felülvizsgálati eljárások kimerítésének a követelményét, amennyiben a nemzeti jog alapján ilyen követelmény fennáll.

Az eljárásnak igazságosnak, méltányosnak és gyorsnak kell lennie, és nem lehet mértéktelenül drága.

E cikk rendelkezései hatékonyságának a növelése céljából a tagállamok biztosítják, hogy a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokról gyakorlati információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.«”

13. A 2003/35 irányelv 4. cikke a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EK tanácsi irányelvre [7] vonatkozó módosításokat tartalmaz. A 4. cikk szövege

7 – HL L 257., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 80. o. Kodifikálta a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 24., 8. o.).

lényegében megegyezik a KHV-irányelv újonnan beiktatott 10a. cikkének szövegével.

C – *Az ír jog*

14. A felek között lényegében a fent említett rendelkezéseknek az ír 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act [8] által módosított 2000. évi Planning and Development Act [9] útján történő átültetése tekintetében van vita. Az 50. és 50A. cikk szabályozza a meghatározott tervezési intézkedésekkel szemben lehetséges kereseteket.

15. A keresetindításhoz fűződő szükséges érdekeltséget az 50A. cikk (3) bekezdése szabályozza:

„(3) A bíróság az 50. cikk szerinti kérelemnek nem adhat helyt, míg meg nem győződött arról, hogy

(a) alapos ok szól a mellett, hogy a szóban forgó döntés vagy aktus érvénytelen vagy azt érvénytelenné kell nyilvánítani, és

(b) hogy

i. a kérelem tárgyát képező ügy a kérelmező jelentős érdekét érinti, vagy

ii. abban az esetben, ha a döntés vagy aktus olyan tervet érint, amelyek az irányadó időszakban hatályos, a 176. cikk alapján kibocsátott jogszabályok szerint vagy azok alapján a környezetre jelentős hatást gyakorolni képes terveknek minősülnek, a kérelmező

(I) olyan szerv vagy szervezet (kivéve az állami hatóságokat, hivatalos szerveket, kormányzati szerveket és ügynökségeket), amelynek célja vagy rendeltetése összefügg a környezetvédelem elősegítésével,

8 – A 2006. évi 27. törvény.
9 – A 2000. évi 30. törvény.

(II) a kérelem dátumát megelőző tizenkét hónapban ilyen céllal vagy rendeltetéssel működött és

(III) (adott esetben) megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeknek egy szervnek vagy szervezetnek a 37. cikk (4) bekezdés d) pontjának iii. alpontja szerint egy 37. cikk (4) bekezdés c) pontja szerinti jogorvoslat esetén meg kell felelnie [ezen rendelkezés szempontjából a 37. cikk (4) bekezdés e) pontjának iv. alpontja szerinti összes követelmény alkalmazásánál a jogorvoslat tárgyát képező döntés ügycsoportjára történő utalást úgy kell érteni, hogy az 50. cikk szerinti kérelem tárgyát képező döntésnek vagy aktusnak kell ebbe az ügycsoportba tartoznia].” [nem hivatalos fordítás]

16. Az 50A. cikk (4) bekezdése rögzíti, hogy a hivatkozott jelentős érdek nem korlátozódik az ingatlanokkal kapcsolatos vagy a pénzügyi érdekekre.

17. Az 50A. cikk (10) bekezdése és (11) bekezdésének a) pontja előírja a bíróságoknak, hogy az eljárást olyan gyorsan kell lefolytatniuk, amilyen gyorsan azt az igazságszolgáltatás működése lehetővé teszi. Az 50A. cikk (12) bekezdése lehetővé teszi, hogy az eljárás gyorsítása érdekében további szabályokat fogadjanak el.

III – A pert megelőző eljárás és a kérelmek

18. Jelen kereset a Bizottság két vizsgálati eljárásán alapul.

19. Egy első eljárásban a Bizottság többek között azt kifogásolta, hogy a magánút-építési tervek nem estek a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó ír szabályozás hatálya alá. 2002. október 18-án felhívta Írországot, hogy tegye meg észrevételeit. A 2003. március 5-i ír választ követően a Bizottság 2003. június 11-én indokolással ellátott véleményt adott ki. Írország a 2003. november 10-i levelében válaszolt.

20. A második eljárás tárgya a 2003/35 irányelv átültetése. 2005. július 28-án a Bizottság felhívta Írországot észrevételei megtételére az átültetést megvalósító intézkedésekről történő tájékoztatás elmaradása miatt. Írország válasza 2005. szeptember 7-én kelt. Erre a Bizottság 2005. december 19-én adta ki az első indokolással ellátott véleményt, amelyre Írország 2006. február 14-én válaszolt. Ezt egy kiegészítő indokolással ellátott vélemény követte 2006. október 18-án, amelyben a Bizottság egy két hónapos utolsó határidőt adott Írországnak 2006. december 18-ig arra, hogy az irányelvet átültesse. Az ír jog módosításaira vonatkozó 2006. november 30-i, 2006. december 18-i és 2007.

január 18-i tájékoztatást követően Írország 2007. február 27-én válaszolt.

21. Ezt követően a Bizottság egyesítette a két eljárást, és 2007. szeptember 7-i dátummal benyújtotta a jelen eljárás alapjául szolgáló keresetet.

22. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy Írország:

– mivel nem hozta meg a 97/11/EK tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének, valamint 4. cikke (2), (3) és (4) bekezdésének megfelelően valamennyi, azt biztosító intézkedést, hogy a jóváhagyást megelőzően a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, a 85/337/EGK irányelv II. mellékletének 10 e) osztályába tartozó útépítési projektek engedélyezési és hatásvizsgálati követelmények tárgyát képezzék az irányelv 5–10. cikkének megfelelően – nem teljesítette a 85/337/EGK tanácsi irányelvből eredő kötelezettségeit;

– mivel nem fogadta el azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljen a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke 1. pontjának, 3–7. pontjának, és 4. cikke 1–6. pontjának, vagy legalábbis nem közölte e rendelkezéseket a Bizottsággal – nem teljesítette az ezen irányelv 6. cikkéből eredő kötelezettségeit; és

– Írországot kötelezze a költségek viselésére.

23. Írország azt kéri, hogy a Bíróság

– utasítsa el a keresetet.

24. Az eljárás írásbeli szakaszát követően a felek 2008. november 27-én szóbeli észrevételeket terjesztettek a Bíróság elé.

IV – A jogi értékelés

25. Először a felek között alig vagy egyáltalán nem vitatott pontokra térek ki és ezt követően az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre fogok koncentrálni.

A – *A magánutakra vonatkozó szabályozásról*

26. A Bizottság álláspontja szerint Írország nem hozott meg minden intézkedést annak biztosítására, hogy a KHV-irányelv II. mellékletének 10 e) osztályába tartozó útépítési projekteket alávessék az irányelv követelményeinek. A magánutakra ugyanis nem vonatkoznak intézkedések.

27. A KHV-irányelv szerint az út fogalma nem tartalmaz megkülönböztetést a magánút és a közút között. Az irányelv széleskörű hatályával ezért összeegyeztethetetlen lenne, ha a magánutakat kivennénk az alól. [10] Írország sem vitatja, hogy az út fogalma ezen projektkategória értelmében főszabály szerint a magánútépítési projekteket is magában foglalja. Ellenkezőleg, Írország megfelelően ki is egészítette a vonatkozó rendelkezéseket. Mivel azonban ezekre a módosításokra csak az indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltét követően került sor, azokat jelen eljárásban nem lehet figyelembe venni.

28. Mindenesetre a KHV-irányelv követelményeit a magánutakra is alkalmazni kell. Nem vitatott, hogy a magánutak mint olyanok a legutóbbi módosításokat megelőzően még nem tartoztak az ír jog vonatkozó rendelkezéseinek a hatálya alá. Írország hivatkozik arra, hogy ezek az utak majdnem minden esetben más tervek részét képezik. Ez azonban nem elegendő, mivel ez nem vonatkozik minden esetre.

29. Így Írország megsértette a KHV-irányelvből eredő kötelezettségét, mert a 2. cikk (1) bekezdésének és a 4. cikk (2)–(4) bekezdésének megfelelően nem tett meg minden intézkedést annak biztosítására, hogy a II. melléklet 10 e) osztályába tartozó útépítési projekteket az engedély kiadása előtt alávessék egy engedélyezési eljárásnak és egy, az 5–10. cikk szerinti hatásvizsgálatnak.

B – *A 2003/35 irányelv átültetése kapcsán nem vitatott pontok*

30. A felek egyetértenek abban, hogy a 2003/35 irányelv 3. cikkének (3), (4), (5) és (6) bekezdése még nem került átültetésre minden engedélyezési rendszer tekintetében. Konkrétan Írország a következőket nevezte meg: Dublin Docklands Development Autho-

10 – A C-142/07. sz. Ecologistas en Acción-CODA ügyben 2008. július 25-én hozott ítéletének (EBHT 2008., I-6097. o.) 28. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a városi útra vonatkozó kivétel „nem elfogadható”.

rity Act 1997, Fisheries Act 1980, Foreshore Act 1993, Dumping at Sea Acts 1996 to 2006 és az Arterial Drainage Acts 1945 and 1995.

31. Ezen túlmenően a Bizottság a kifogásait a 2003/35 irányelv 4. cikkének (1), (5) és (6) bekezdése tekintetében visszavonta, miután Írország tájékoztatta az átültetésre vonatkozó intézkedéseiről. Olyan mértékben azonban, amilyen mértékben Írország elismeri, hogy a 2003/35 irányelv 4. cikke (2) és (3) bekezdésének átültetéséhez az ír jog további módosítása szükséges, a Bizottság fenntartja a nem teljes átültetésre vonatkozó kifogását. E tekintetben Írország a következőket említi: Environmental Protection Agency (Licensing) Regulations 1994 to 2004 és a Waste Management (Licensing) Regulations 2004.

32. Amennyiben Írország az indokolással ellátott véleményben foglalt határidő leteltét követően ezen engedélyezési rendszerekre vonatkozó további átültetési intézkedésekről adott tájékoztatást, úgy az a jelen eljárásban nem vehető figyelembe.

33. Írország így megsértette a 2003/35/EK irányelv 6. cikkéből eredő kötelezettségét, mivel nem nem fogadta el azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljen a 3. cikk (3), (4), (5) és (6) bekezdésének, valamint a 4. cikk (2) és (3) bekezdésének.

C – Az érintett nyilvánosság fogalmáról

34. A felek között vita van a tekintetben, hogy az érintett nyilvánosság fogalmát át kell-e ültetni. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a 2003/35 irányelv az érintett nyilvánosságot meghatározott jogokkal ruházza fel. Különösen az ebből az irányelvből eredő, a nem kormányzati szervezeteket megillető jogok nincsenek kellően biztosítva Írországban.

35. Az irányelvek fogalommeghatározásait nem kell minden esetben szó szerint átültetni. Így megállapította a Bíróság, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv [11] 1. cikkének l) pontja szerinti „különleges természetmegőrzési terület” fogalmát nem kell kifejezetten átültetni. Elegendő, ha a fogalom által átfogott területet és a meghozandó védőintézkedéseket megfelelő jogi pontossággal meghatározzák a tagállami jogban. [12]

36. Ezért azt a kérdést kell eldönteni, hogy az érintett nyilvánosság fogalma által körülírt személyek élvezik-e azokat a jogokat, amelyeket a 2003/35 irányelv biztosít részükre. E tekintetben az ír kormány előadja, hogy a megfelelő jogok már az

11 – HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.

12 – A C-508/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2007. május 10-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-3787. o.) 66. és azt követő pontjai.

általános nyilvánosság számára biztosítottak. Ezért nincsen szükség az érintett nyilvánosság fogalmának a meghatározására.

37. Ezen előadás megcáfolásához a Bizottságnak be kellett volna mutatnia, hogy az érintett nyilvánosság mely jogai nem kerültek megfelelően átültetésre. E körben a Bizottság kifogása mindenesetre a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésére korlátozódik. A 3. cikk (1) bekezdése átültetésének ezen aspektusát a következőkben a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésével összefüggésben külön meg kell vizsgálni. [13]

38. Ami az érintett nyilvánosság többi jogát érinti, a Bizottság nem bizonyította, hogy az átültetésre nem került kielégítően sor. Ebben a pontban tehát a keresetet el kell utasítani.

D – *Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről*

39. A Bizottság a 2003/35 irányelv 3. cikke (7) bekezdésének és 4. cikke (4) bekezdésének, azaz a KHV-irányelv 10a. cikkének és a 96/61 irányelv 15a. cikkének átültetése kapcsán két kifogást emel. Egyrészről az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő leteltekor fennálló ír intézkedések ezeket a rendelkezéseket nem ültették át, és másrészről Írország nem tájékoztatta a Bizottságot minden intézkedésről, amelyet az átültetés érdekében tett.

1. Az átültetési intézkedések hiányáról

40. Az a kifogás, hogy Írország nem ültette át a KHV- irányelv 10a. cikkét és a 96/61 irányelv 15a. cikkét, az eredeti észrevételek megtételére történő felhívásnak (felszólító levélnek) felel meg, amely arra korlátozódott, hogy figyelmeztessen az átültetési intézkedések hiányára. Írország a 2003/35 irányelv 3. cikkének (7) bekezdése és 4. cikkének (4) bekezdése tekintetében általánosságban közölte, hogy ezt az ír jog már biztosítja.

41. Ennek megfelelően a felek a pert megelőző eljárásban és a Bíróság előtti eljárásban a vitájukat fokozatosan az Írország által előadott átültetési intézkedések minőségére terjesztették ki. Ennek során a Bizottság mindig az újonnan előterjesztett ír érvekre és információkra reagált, amennyiben kritikáját elmélyítette.

13 – Lásd a későbbiekben a 73. és azt követő pontokat.

a) A Bizottság előadásának megengedhetőségéről

42. Főszabály szerint megengedett a kereset módosítása akként, hogy az átültetés teljes hiányának megállapítása helyett a nem kielégítő átültetés megállapítása kérhető [14] mindenesetre akkor, ha a tagállam a fennálló átültetési intézkedéseit csak késve közli, és így megnehezíti, hogy a Bizottság kellő időben kifogásolja az átültetés hiányosságait. Az átültetés elmulasztása miatti kifogás [15] ugyanis alapvetően magában foglalja a nem megfelelő átültetésre vonatkozó kifogást is.

43. Ilyen esetek csak azért nem fordulnak elő gyakran, mert azokat az átültetési intézkedéseket már nem lehet figyelembe venni, amelyeket az indokolással ellátott véleményben foglalt határidő leteltét követően hoztak meg, és a Bizottság az átültetési intézkedésekről történő tájékoztatást követően a tájékoztatás hiánya miatti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást rendszerint befejezi annak érdekében, hogy az esetleges megfelelőségi hiányosságokat egy másik eljárásban vizsgálhassa meg.

44. Jelen ügyben azonban a Bizottság a kereset 5.26 pontjában is, és a válasz 19. pontjában is kifejezetten hangsúlyozza, a kereset arra a kérdésre korlátozódik, hogy az átültetés megtörtént-e. Az átültetés megfelelőségének vizsgálatát a Bizottság fenntartja magának egy későbbi eljárásra.

45. Amennyiben a Bizottság a továbbiakban ennek ellenére az ír jog megfelelőségét kifogásolja, előadása ellentmondásos, és ezért nem elfogadható. [16] Amennyiben a Bíróság foglalkozna jelen ügyben a kérdéses pontokkal, fennállna egyebekben a veszélye annak, hogy egy későbbi kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárással kapcsolatban prejudikál a Bíróság, amely későbbi eljáráshoz való jogot a Bizottság kifejezetten fenntartja.

46. Következésképpen a keresetet a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke átültetésének hiánya miatti kifogás tekintetében mint elfogadhatatlant el kell utasítani, amennyiben az az ír intézkedések minőségére vonatkozik. Csak azt kell vizsgálni, hogy Írország tett-e átültetési intézkedéseket.

47. Nem zárható ki ugyanakkor, hogy a Bíróság a kereset elfogadhatóságát ezen jogalap tekintetében eltérően ítéli meg. Ezért adott esetre másodlagosan megvizsgálom, hogy a Bizottság bizonyította-e azt, hogy a KHV- irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv

14 – A C-456/03. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2005. június 16-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-5335. o.) 19. és azt követő pontjai, a C-32/05. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2006. november 30-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-11323. o.) 52. és azt követő pontjai.

15 – A fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 40. pontja.

16 – A C-235/04. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2007. június 28-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-5415. o.) 47. és azt követő pontja.

15a. cikke Írországban nem megfelelően került átültetésre.

b) A kellő érdekeltségről

48. Az első vitás kérdés az érintett nyilvánosság tagjainak a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtti felülvizsgálati eljáráshoz való joga.

49. A KHV-irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének a) pontja és a 96/61 irányelv 15a. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint a tagállamok az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést függővé tehetik attól, hogy a felperesnek fűződik-e kellő érdekeltsége az ügyhöz.

50. A felek között e tekintetben csak az ír 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act hatálya alá tartozó átültetési intézkedések kapcsán van vita.

51. A tárgyaláson egy kérdésre adott válaszában és egy azt követő írásbeli közleményében az ír kormány arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy a 2006. évi módosító törvény irányadó rendelkezései 2007. január 31-én hatályba léptek. A 2006. évi törvény 13. cikkéről volt szó, amely a módosított 50. cikket és a további 50A. cikket beillesztette az eredeti 2000. évi törvénybe. Az ír kormány ennek kapcsán a módosító törvény egyes részeinek alkalmazására vonatkozó rendeletre [17] hivatkozik.

52. A Bíróság azonban nem veheti figyelembe jelen eljárásban az ír jog azon módosításait, amelyek a Bizottság által az indokolással ellátott véleményben kitűzött határidő leteltét követően léptek hatályba. Ez a határidő 2006. december 18-án telt le. Ezért az ír kormány által szolgáltatott információk, úgy tűnik, kizárják a szóban forgó rendelkezések vizsgálatát.

53. Az ellenkérelemhez csatolt iratból mindenesetre kitűnik, hogy ez a hatálybalépésre vonatkozó előadás tévedésen alapul. Az ír kormány által hivatkozott rendelet a 2006. évi törvény más részeinek az alkalmazását szabályozza. A jelen ügyben irányadó új szabályok – tehát a 2006. évi módosító törvény 13. cikke – már 2006. október 17-én hatályba léptek, [18] tehát a határidő letelte előtt.

17 – A 2006. december 21-i Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 (Commencement) (No. 3) Order 2006, S. I. No. 684 (2006.).

18 – A 2006. október 11-i Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act 2006 (Commencement) Order 2006, S. I. No. 525 (2006).

54. Így a Bíróság különösen a Bizottság által a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikke (3) bekezdése b) pontjának i. alpontjával szemben felhozott kifogásokat vizsgálhatja. Ezzel a rendelkezéssel szemben a Bizottság kifogása az, hogy „judicial review-t" csak akkor lehet kérni, ha a felperesnek ahhoz jelentős érdeke fűződik („substantial interest").

55. A Bizottság először azt adja elő, hogy a vonatkozó ír törvényi szabályozás, amely időben a 2003/35 irányelvet követően került kibocsátásra, nem tartalmaz hivatkozást az irányelvre. Ez az irányelv 6. cikke (2) bekezdésének – a Bizottság által jelen eljárásban nem kifogásolt – megsértését valósítja meg, mert a hivatkozott rendelkezés megköveteli ezt a hivatkozást. Ebből arra is lehetne következtetni, hogy az ír jogalkotó az irányelvet egyebekben sem vette figyelembe a szabályozás megalkotásánál. Az irányelvre történő hivatkozás hiánya ugyanakkor nem bizonyítja azt, hogy a kérdéses szabályozás nem ülteti át az irányelvet.

56. Az átültetés hiányának lényeges bizonyítékát a Bizottság a Friends of the Curragh Environment ügyben az ír High Court által hozott második ítéletben [19] látja. A High Court a „substantial interest" vizsgálatával összefüggésben kifejti, hogy a 2003/35 irányelvet Írországban nem ültették át. Írország ezzel szemben ugyanezen bíróságnak a Sweetman-ügyben hozott ítéletére [20] hivatkozik, amelyben a bíróság ezt az álláspontját megváltoztatja.

57. Végül kérdéses lehet a jelen ügyben, hogy a High Court melyik kijelentése helytálló a 2003/35 irányelv átültetése tekintetében. Döntő jelentősége annak van, hogy az ír jog lehetővé teszi a bíróság előtti felülvizsgálati eljáráshoz való hozzáférést, amely a felperes érdekeltségétől függ. Így a Bizottság nem róhatja fel Írországnak az átültetési intézkedések teljes hiányát. Ezzel szemben az, hogy az intézkedések az irányelv követelményeinek megfelelnek-e, az intézkedések minőségére vonatkozó kérdés.

58. Következésképpen a kereset ebben a pontban megalapozatlan, amennyiben annak tárgya az átültetési intézkedések teljes hiánya, és az átültetési intézkedések minősége tekintetében a kereset nem elfogadható.

59. Amennyiben a Bíróság ezt a pontot mégis elmélyítené, úgy először a Bizottság további kritikájával kell foglalkozni, mely szerint a Sweetman-ügyben hozott ítélet a magántervekre nem vonatkozik. Magán- és közprojekt gazdája közötti különbségtételt azonban sem

19 – A High Court of Ireland Friends of the Curragh Environment ügyben hozott 2006. december 8-án hozott ítélete ([2006] IEHC 390. o.).

20 – A High Court of Ireland Sweetman-ügyben 2007. április 26-án hozott ítélete ([2007] IEHC 153. o.).

az ír jog irányadó rendelkezéseiben, sem a Bíróság rendelkezésére álló ír ítéletekben nem lehet felismerni. [21]

60. A Sweetman-ügyben hozott ítélet ugyanakkor kifejezetten kihangsúlyozza, hogy a projektgazda a közszférába tartozik, míg a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott ítéletek magántervekre vonatkoznak. [22] Ezeknek a kijelentéseknek azonban nincs felismerhető hatása az ír jog alkalmazására, mert a 2003/35 irányelv hipotetikusan vizsgált közvetlen alkalmazására vonatkoznak.

61. Ezért abból kell kiindulni, hogy a magán- és köztervek felülvizsgálatához való hozzáférésre ugyanazok a szabályok vonatkoznak.

62. Végül azt kifogásolja a Bizottság, hogy az ír átültetés mindenesetre nem kellően világos, és hogy az ír jog irányelvnek megfelelő értelmezése – ahogy azt a Sweetman-ügyben hozott ítélet kezdeményezi – átültetésnek nem elegendő.

63. Annak érdekében azonban, hogy ezzel a főszabály szerint helytálló előadással [23] célt érjen, a Bizottságnak először igazolnia kellene a nem kellően világos átültetést. Ennyiben előadása lényegében az ír High Courtnak a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott második ítéletében [24] szereplő megállapításaira korlátozódik a 2003/35 irányelv átültetésének meg nem történtére vonatkozóan.

64. A Bizottság az ír High Courtnak különösen azt a kijelentését idézi, hogy a jelentős érdek követelménye megszorítóbb, mint a kellő érdekeltség követelménye. [25] Ez a kijelentés ugyanakkor nem a 2003/35 irányelvre vonatkozik, hanem az ír jog megengedhetőségi feltételére, amely korábban a Planning and Development Act hatálya alá tartozott, és a „judicial review" más területein még mindig alkalmazandó.

65. Ahogyan az ír kormány ezzel szemben helyesen kifejti – összhangban az ír High Court által a Sweetman-ügyben hozott ítélettel –, a 2003/35 irányelv szerinti kellő

21 – A High Court fenti 19. és 20. lábjegyzetben hiatkozott ítéletei mellett ebben az összefüggésben még az ír Supreme Court által a Harding kontra Cork County Council & anor ügyben 2008. május 2-án hozott ítéletet ([2008] IESC 27. o.) kell megemlíteni.

22 – A fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 3.10. pontja.

23 – Lásd a C-144/99. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2001. május 10-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-3541. o.) 21. pontját, a C-236/95. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1996. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-4459. o.) 12. és azt követő pontjait, és a C-507/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2007. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-5939. o.) 137. pontját.

24 – A fenti 19. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

25 – Lásd még a fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott Harding-ügyben hozott ítéletet és a fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott Sweetmann-ügyben hozott ítéletet.

érdekeltség és az ír peres eljárásjog szerinti kellő érdekeltség két különböző fogalom.

66. A 2003/35 irányelv szerint, azaz a KHV-irányelv 10a. cikke (3) bekezdésének első mondata és a 96/61 irányelv 15a. cikke (3) bekezdésének első mondata szerint a tagállamok határozzák meg, hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek. Ennek ugyan azzal a céllal összhangban kell történnie, hogy az érintett nyilvánosság széles körben hozzáférjen az igazságszolgáltatáshoz, de a hozzáférésre vonatkozó megszorítóbb szabályozás is lehetséges, nevezetesen annak megkövetelése, hogy egy jogsérelem miatti fellépésről legyen szó. Az irányelv így a tagállamokra hagyja a kellő érdekeltség meghatározását, és ennek kapcsán semmilyen kötelező minimális követelményt nem ír elő.

67. Írország úgy döntött, hogy csak a jelentős érdek minősül az irányelv szerinti kellő érdekeltségnek. [26] A törvény egyértelműen leszögezi, hogy ez az érdek nem korlátozódik az ingatlanokkal kapcsolatos érdekekre vagy pénzügyi érdekekre. [27] Az ír Supreme Court legújabban meghozott ítélete szerint a kérelmezőnek egy jelentős súlyú különleges személyes érdeket kell igazolnia, amelyet a kérdéses terv korlátoz, vagy amely ahhoz kapcsolódik. [28] A Bizottság nem ad elő érvet arra vonatkozóan, hogy ez a követelmény az irányelvvel miért lenne összeegyeztethetetlen.

68. Legfeljebb azt a kérdést tehetnénk fel, hogy a keresetindítási jog korlátozása összeegyeztethető-e azzal a kifejezett céllal, hogy az igazságszolgáltatáshoz való széles hozzáférés váljon lehetővé. A szükséges érdekre vonatkozó korábbi nagyvonalúbb szabályok azt mutatják, hogy az ír jogrendszerben főszabály szerint lehetséges az igazságszolgáltatáshoz való szélesebb körű hozzáférés.

69. A kellő keresetindítási érdekeltség meghatározása ugyanakkor szükségszerűen mérlegelésen alapul. Az igazságszolgáltatáshoz való széles hozzáférés mellett szól a jog hatékony érvényesítése. Másfelől lehetséges, hogy sok bírósági eljárás szükségtelen, mert a jog nem sérült. A szükségtelen keresetek nem csak a bíróságokat terhelik, hanem adott esetben az érintett terveket is, amelyek végrehajtása elhúzódhat. Befolyásolhatják ezen mérlegelés eredményét olyan tényezők, mint a jogszabályok növekvő száma vagy a polgárok növekvő konfliktus-

26 – A 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikk (3) bekezdésének (b) pontja.

27 – A 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikk (4) bekezdése.

28 – Lásd a fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott Harding-ügyben hozott ítéletet. Az ír jog irányelvnek megfelelő értelmezésének lehetősége tekintetében ez az ítélet arra a meglepő eredményre jut, hogy a „substantial interest" (nyitott) fogalmának az eltérő értelmezése nem lenne összeegyeztethető az ír törvénnyel *(contra legem)*.

vállaló készsége, vagy akár a környezet állapotának megváltozása. Ennek megfelelően a korábban nagyvonalúbb igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésből nem lehet minden további nélkül arra a következtetésre jutni, hogy egy megszorítóbb szabályozás nem összeegyeztethető az igazságszolgáltatáshoz való széles körű jog céljával.

70. A tárgyaláson végül a Bizottság azon az állásponton volt, hogy az egyenértékűség elve ellentétes a jelentős érdek követelményével. Ezen elv szerint az eljárás részletei a közösségi jog által befolyásolt esetekben is a tagállamok nemzeti jogrendjére tartoznak ugyan, azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek hasonló tényállások kapcsán a tagállami jellegű szabályozás alapján irányadóak. [29]

71. A Bizottság abban látja a kedvezőtlenebb bánásmódot, hogy a tervezési jogtól eltérő területeken az ír igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés feltétele csupán a kellő érdekeltség. Ez a felfogás azonban csak akkor lenne meggyőző, ha a tervezési jogban csak közösségi jogi helyzetek érvényesülnének. Ezt azonban semmi nem támasztja alá. Amennyire látható, a tervezési jog területén előforduló keresetek sokkal inkább tisztán nemzeti joggal kapcsolatos kérdésekre is vonatkozhatnak. Ezen keresetek megengedhetőségének is feltétele a jelentős érdek. Ezért a jelentős érdek feltétele a tervezési jogi keresetek tekintetében nem idézi elő a közösségi jog által érintett esetek kedvezőtlenebb megítélését.

72. Így nincs arra vonatkozó adat, hogy a KHV-irányelv 10a. cikke (1) bekezdése a) pontjának és a 96/61 irányelv 15a. cikke (1) bekezdése a) pontjának a magánszemélyek által történő keresetindítás feltételéül szabott kellő érdekeltség tekintetében történő ír átültetése ne lenne kellően világos. Még ha a Bíróság ezt az előadást elfogadhatónak is tekintené, az mindenesetre megalapozatlan lenne.

c) A nem kormányzati szervek jogairól (közérdekű kereset)

73. A Bizottság második kifogása a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke kapcsán a nem kormányzati szervezetek jogállására vonatkozik. A hivatkozott rendelkezések (3) bekezdésének második mondata értelmében meghatározott nem kormányzati szervezetek érdekeltsége kellő mértékű ahhoz, hogy keresetet indíthassanak.

29 – A C-201/02. sz. Wells-ügyben 2004. január 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-723. o.) 67. pontja.

74. Kifogásolja továbbá a Bizottság ebben az összefüggésben, hogy Írország a „nyilvánosság" és az „érintett nyilvánosság" fogalmát nem ültette át. Ezeket a fogalmakat a 2003/35 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése határozza meg a KHV-irányelv részére. Eszerint azok a nem kormányzati szervezetek, amelyek a környezetvédelem területén működnek és a tagállami jog szerinti minden feltételt teljesítenek, érdekeltséggel bírnak azokban a környezetet érintő döntési eljárásokban, amelyekben környezetvédelmi hatásvizsgálatra kerül sor.

75. Az irányelvek fogalommeghatározásait nem kell minden esetben szó szerint átültetni. Elegendő, ha a tagállami jog a szóban forgó fogalom által átfogott területet és a meghozandó védőintézkedéseket kellő pontossággal meghatározza. [30]

76. Így jelen ügyben azt kell vizsgálni, hogy az ír jog a nem kormányzati szervezeteket elismeri-e az érdekelt nyilvánosság részeként oly módon, hogy azok a 2003/35 irányelv által előírt kereset benyújtására jogosultsággal rendelkezzenek.

77. Írország ennek kapcsán előadja, hogy a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikke (3) bekezdése b) pontjának ii. alpontja mentesíti a nem kormányzati szervezeteket az alól, hogy jelentős érdekeltséget kelljen igazolniuk. Ez az előadás a vonatkozó rendelkezések szövegére tekintettel nem tekinthető megalapozatlannak.

78. A Bizottság ezzel szemben azt hozza fel, hogy a High Court Friends of the Curragh Environment ügyben hozott második ítéletének [31] tárgya egy nem kormányzati szervezet keresete volt, amely a kellő érdekeltség hiánya miatt került elutasításra.

79. A High Court ugyanakkor nem a Planning and Development Act módosított szövegét alkalmazta. Ezért ezen ítéletre nem alapozható kijelentés a nem kormányzati szervezetek új szabályozása tekintetében.

80. Következésképpen a Bizottság nem igazolta, hogy a nem kormányzati szervezetek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésére vonatkozó ír szabályok ellentétesek lennének a 2003/35 irányelvvel, azaz a KHV-irányelv 10a. cikkének (3) bekezdésével és a 96/61

30 – Lásd a fenti 35. pontot.

31 – A fenti 19. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

irányelv 15a. cikkének (3) bekezdésével. Ezért ebben a pontban is megalapozatlan az átültetés meg nem történtére vonatkozó kifogás. Az átültetés minősége tekintetében nem emelt kifogást a Bizottság.

d) Az ír bíróságok által folytatott vizsgálat terjedelméről

81. A Bizottság harmadik kifogása a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke kapcsán a vizsgálat terjedelmére irányul. A hivatkozott rendelkezések (1) bekezdése értelmében a felperes a döntések, aktusok vagy mulasztások kapcsán anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértéseket támadhat. A Bizottság azt kifogásolja, hogy a High Court által a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott második ítélet [32] alapján ez a pont sem került átültetésre, és ezt a hiányt a Sweetman-ügyben hozott ítélet sem pótolja.

82. Ennyiben a vonatkozó keresettípusnak az ír jogban való meglétére tekintettel az átültetési intézkedések teljes hiányára vonatkozó kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

32 – A fenti 19. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

83. A „judicial review” lehetséges vizsgálati terjedelmével szemben külön kifogást nem emelt a Bizottság. A fent nevezett Sweetman-ügyben hozott ítélet [33] és a High Court által a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott első ítélet [34] ugyan foglalkozik az ír jog szerinti vizsgálati terjedelemmel szembeni lehetséges kifogásokkal, de nem világos, hogy a Bizottság ezeket mennyiben teszi magáévá. Így ebben a pontban nem kell dönteni az átültetés minőségével kapcsolatos előadásról.

e) A bírósági eljárások gyors lefolytatásáról

84. A Bizottság negyedik kifogása a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke kapcsán az eljárás tartamára vonatkozik. A hivatkozott rendelkezések (5) bekezdése értelmében az eljárásoknak gyorsnak kell lenniük. E tekintetben is a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott második ítélet [35] azon megállapítására támaszkodik a Bizottság, hogy az irányelv nem került átültetésre.

33 – A fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 6.11. és azt követő pontjai.

34 – A High Court of Ireland által a Friends of the Curragh Environment ügyben 2006. július 14-én hozott ítélet ([2006] IEHC 243. o.).

35 – A fenti 19. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

85. Írország ezzel szemben arra hivatkozik, hogy a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikkének (10) bekezdése és (11) bekezdésének b) pontja tartalmazza a megfelelő szabályozást. Eszerint az illetékes bíróságok kötelesek az eljárást olyan gyorsan lefolytatni, ahogy azt az igazságszolgáltatás működése megengedi. Az 50A. cikk (12) bekezdése az eljárás gyorsítására vonatkozó rendelkezések kibocsátását is előirányozza.

86. Így a Bizottság ebben a pontban sem tudja bizonyítani, hogy egyáltalán nem került sor az átültetésre. Mivel semmilyen konkrét kifogást nem emel a szabályozások minőségét illetően, ezért minden további vizsgálat szükségtelen.

f) A perköltségről

87. A Bizottság ötödik kifogása a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke kapcsán a perköltségre vonatkozik. A hivatkozott rendelkezések (5) bekezdése értelmében az eljárás nem lehet mértéktelenül drága.

88. A felek között nincs vita sem a bírósági illetékekről, sem a pernyertes felperest megillető perköltségigényről. [36] Sokkal inkább arról van szó, a felperest mennyiben kell attól megvédeni, hogy pervesztesség esetén az ellenérdekű fél költségeinek a viselésére kötelezzék.

89. Írország ezzel kapcsolatban azon az állásponton van, hogy a 2003/35 irányelv nem tartalmaz rendelkezést a peres felek költségeire vonatkozóan. Ennek kapcsán az Aarhusi Egyezmény olyan rendelkezéseire támaszkodik, amelyeket az irányelvbe kifejezetten nem ültettek át. Egyrészről az Egyezmény 9. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy valamennyi Fél megvizsgálja olyan megfelelő mechanizmusok létesítésének lehetőségét, amelyeknek keretében segítséget nyújtanának az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést akadályozó pénzügyi és egyéb korlátok elmozdításához vagy csökkentéséhez. Másrészről a 3. cikk (8) bekezdésének második mondata kimondja, hogy a rendelkezés a nemzeti bíróságok azon hatáskörére nem vonatkozik, melynek keretében ésszerű költségviselési kötelezettséget állapítanak meg a bírósági eljárásokban.

90. Ez az előadás azonban nem meggyőző. Az egyezmény 3. cikke (8) bekezdésének második mondatát az első mondattal összefüggésben kell értelmezni. Eszerint az Egyezmény rendelkezéseivel összhangban jogait gyakorló

36 – Nem is a perköltségbiztosítékról van szó, ahogy azt az ír Supreme Court által a Lanceford Ltd. kontra An Board Pleanála ügyben 1998. július 21-én hozott 2. sz. ítélet ([1999] 2 IR 270. o.) megállapította, hanem a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act 50A. cikke (6) bekezdésében foglalt azon lehetőségről, hogy egy esetleges eljárást az esetleges károk megtérítésére kötelezettséget vállaló nyilatkozat megtételétől függővé lehet tenni.

személyeket nem büntetik, nem üldözik és semmilyen más módon nem zaklatják a részvételük miatt. A második mondat csak leszögezi, hogy a költségviselési kötelezettség a bírósági eljárásban nem tekinthető büntetésnek, üldözésnek vagy zaklatásnak.

91. Az egyezmény 9. cikke (4) bekezdésének értelmezése során az egyezmény 9. cikkének (5) bekezdését a 2003/35 irányelvben történő kifejezett említéstől és az irányelv megfelelő átültetési rendelkezéseitől függetlenül kell figyelembe venni. Kiderül belőle ugyanis, hogy a szerződő felek felismerték a támogató intézkedések szükségszerűségét, amikor rögzítették, hogy az eljárás nem lehet mértéktelenül drága.

92. Egyebekben az Európai Unió Alapjogi Chartája [37] 47. cikkének (3) bekezdése is megköveteli, hogy költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van. A Lisszaboni Szerződés ratifikálására még nem került sor, így a Charta még nem rendelkezik az elsődleges jogot jellemző kötelező joghatásokkal. A jog megismerési forrásaként azonban tájékoztatást ad az alapjogokról, [38] amelyeket a közösségi jog értelmezése során figyelembe kell venni. [39]

93. Ezért a mértéktelenül drága eljárás tilalma kiterjed minden, az eljárásban részt vevő feleket terhelő perköltségre.

94. Ugyanakkor nem áll fenn abszolút tilalom arra vonatkozóan, hogy a 2003/35 irányelv hatálya alá tartozó felpereseket költségek megfizetésére kötelezzék. Ez nem csak a szövegből következik, amely csak a mértéktelenül magas költségeket tiltja, hanem különösen az Aarhusi Egyezmény 3. cikkének (8) bekezdéséből is, amely abból indul ki, hogy lehetőség van a költségek megfizetésére való kötelezésre.

95. A Bizottság az aránytalanul magas költségekkel szembeni megfelelő védelem hiánya miatti kifogását arra alapítja, hogy különösen a pernyertes ellenérdekű fél költségei Írországban nagyon magasak lehetnek. Nem kizárt a több százezer euró összegű perköltség sem.

37 – A Chartát először 2000. december 7-én Nizzában (HL 2000. C 364., 1. o.) és azt követően egy további alkalommal 2007. december 12-én Strasbourgban (HL 2007. C 303., 1. o.) hirdették ki ünnepélyesen.

38 – Lásd ehhez a C-540/03. sz., Parlament kontra Tanács („családegyesítés”) ügyben 2006. június 27-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-5769. o.) 38. pontját és a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-2271. o.) 37. pontját is.

39 – A C-2/92. sz. Bostock-ügyben 1994. március 24-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-955. o.) 16. pontja, a C-107/97. sz., Rombi és Arkopharma ügyben 2000. május 18-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-3367. o.) 65. pontja, a C-101/01. sz. Lindquist-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-12971. o.) 87. pontja és a fenti 38. lábjegyzetben hivatkozott Parlament kontra Tanács ügyben hozott ítélet 105. pontja.

96. E tekintetben kevésbé meggyőző az ír kormány előadása, mely szerint létezik a költségmentességre vonatkozó szabályozás, az úgynevezett Attorney General's Scheme, és egyebekben a potenciális felperesek igénybe vehetik az ombudsman előtti költségmentes eljárást is. A költségmentesség hivatkozott szabályozása a szóhasználata alapján nem alkalmazható az irányelv szerinti eljárásokra. Ezért nem fogadható el átültetési intézkedésként. Az ombudsman nyújthatja nem bürokratikus alternatíváját a bírósági eljárásnak, de az ír kormány saját előadása szerint csak ajánlásokat adhat, és nem hozhat kötelező erejű döntéseket.

97. Ahogyan ugyanakkor azt a Bizottság elismeri, és Írország hangsúlyozza, az ír bíróságok saját döntésük alapján eltekinthetnek attól, hogy a pervesztes felet a költségek megfizetésére kötelezzék, sőt még a pervesztes fél költségeit is a pernyertes félre terhelhetik. Ezért fennáll a lehetősége az aránytalanul magas költségek kockázata korlátozásának.

98. Megítélésem szerint a költségkockázat korlátozásának ezen lehetősége elegendő az átvételi intézkedések meglétének igazolásához. Ezért a Bizottság keresete ebben a pontban is megalapozatlan.

99. Kiegészítésképpen szeretnék utalni arra, hogy helytálló a Bizottság ezen túlmenő kifogása, mely szerint az ír jog nem kötelezi a bíróságokat a költségek kérdésében történő döntésnél az irányelv rendelkezéseinek a megtartására. Az a mérlegelési jogkör, amely az irányelvnek megfelelő módon gyakorolható az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, nem elegendő az irányelv rendelkezéseinek átültetésére, mivel egy ilyen gyakorlatot bármikor meg lehet változtatni. [40] Ez a kifogás azonban már az átültetési intézkedés minőségére vonatkozik, és ezért nem elfogadható.

g) A nyilvánosság tájékoztatásáról

100. Végül a Bizottság a hatodik kifogásában a KHV-irányelv 10a. cikke és a 96/61 irányelv 15a. cikke kapcsán a nyilvánosságnak az irányelvből eredő jogairól történő tájékoztatását kifogásolja. Annak érdekében, hogy ennek a rendelkezésnek az eredményességét elősegítsék, a tagállamok a hivatkozott rendelkezések (6) bekezdése alapján biztosítják, hogy a nyilvánosság hozzáférhessen a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljáráshoz való hozzáférésre vonatkozó gyakorlati információkhoz.

40 – A C-197/96. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1997. március 13-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-1489. o.) 14. pontja; a C-358/98. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-1255. o.) 17. pontja; a C-145/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-2235. o.) 30. pontja és a C-33/03. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-1865. o.) 25. pontja.

101. Ebben az összefüggésben is hivatkozik a Bizottság a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott két ítéletre. [41] A ténylegesen fennálló szabályozástól függetlenül az ír nyilvánosság ezek után az ítéletek után azt kellett, hogy feltételezze, az irányelv még nem került átültetésre.

102. Az ír kormány Sweetman-ügyben hozott ítélettel kapcsolatos előadását nem lehet figyelembe venni, mert annak meghozatalára a Bizottság által az indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltét követően került sor.

103. Ezzel szemben a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act a határidő leteltéig kihirdetésre került és hatályba lépett. Az erre az érvre történő hivatkozás ugyanakkor nagyobb súllyal bírna, ha a tervezési jog módosítása kifejezetten hivatkozott volna a 2003/35 irányelv átültetésére. Ez nem történt meg.

104. Ezen túlmenően különösen a Friends of the Curragh Environment ügyben hozott második ítélet [42] mutatja, hogy még a bíróságok sem lehettek kellően tájékoztatva ezekről a szabályokról. Ez az ítélet egy olyan nem kormányzati szerv jogára vonatkozott, amelyet a röviddel korábban hatályba lépett 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act kedvezőbb helyzetbe hozhatott volna. De ez a törvénymódosítás még csak megemlítésre sem kerül.

105. Döntő jelentősége van ugyanakkor annak, hogy a nyilvánosság tájékoztatása nem korlátozható arra, hogy kihirdetik az átültető szabályokat. Az irányelveket átültető szabályokat minden esetben ki kell hirdetni. A nyilvánosság tájékoztatására irányuló kifejezett kötelezettség ezért ennél tovább kell, hogy menjen.

106. A tagállamoknak a kifejezett szóhasználat szerint különösen gyakorlati információkat kell terjeszteni az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről. Ehhez nem elegendő a törvényszöveg egyszerű kihirdetése.

107. További tájékoztatási intézkedésre azonban az ír kormány nem hivatkozik.

108. Ezért Írország megsértette a 2003/35 irányelv 6. cikkéből eredő kötelezettségét azáltal, hogy nem tette hozzáférhetővé a nyil-

41 – A fenti 19. és 35. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.
42 – A fenti 19. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

vánosság számára a KHV-irányelv 10a. cikkének (6) bekezdése és a 96/61 irányelv 15a. cikkének (6) bekezdése szerinti gyakorlati információkat a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokról.

2. A Bizottság tájékoztatásáról

109. Most azt kell megvizsgálni, hogy Írország megfelelően tájékoztatta-e a Bizottságot a KHV-irányelv 10a. cikkének és a 96/61 irányelv 15a. cikkének átültetéséről. A Bizottság álláspontja szerint a perköltségre [43] vonatkozó és általában az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó szabályozás átültetésére vonatkozó tájékoztatás nem volt kielégítő.

110. A 2003/35 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot az irányelv átültetésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezésekről.

111. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok az EK 10. cikk értelmében kötelesek megkönnyíteni a Bizottságnak feladata teljesítését, amely az EK 211. cikk szerint az, hogy gondoskodjon az EK-Szerződés rendelkezéseinek és az EK-Szerződés alapján az intézmények által hozott rendelkezéseknek az alkalmazásáról. [44] Más irányelvek azonos rendelkezéseihez hasonlóan a 2003/35 irányelv 6. cikke tájékoztatási kötelezettséget ír ezért elő a tagállamoknak. [45]

112. A tagállamok által a Bizottságnak nyújtandó tájékoztatásnak egyértelműnek és pontosnak kell lennie. Egyértelműen meg kell jelölnie, hogy melyek azok a törvényi, rendeleti és közigazgatási intézkedések, amelyekkel a tagállam úgy ítéli meg, hogy az irányelvből eredő egyes kötelezettségeket teljesítette. Ezen tájékoztatás hiányában a Bizottság nincs abban a helyzetben, hogy ellenőrizhesse, hogy a tagállam valóban és teljes egészében végrehajtotta-e az irányelvet. Az, hogy a tagállam e kötelezettségét – akár a tájékoztatás teljes elmaradásával, akár nem kellően egyértelmű és pontos tájékoztatás nyújtásával – megszegi, önmagában igazolhatja az e kötelezettségszegés megállapítása iránt az EK 226. cikk szerinti eljárás megindítását. [46]

43 – Lásd fenn a 87. és azt követő pontokat.

44 – A 96/81. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet (EBHT 1982., 1791. o.) 7. pontja és a C-408/97. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6417. o.) 15. és 16. pontja.

45 – Lásd a fenti 44. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet 7. pontját és a fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 26. pontját.

46 – A fenti 44. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet 8. pontja és a fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 27. pontja.

113. Ami a perköltséget illeti, Írország már az első indokolással ellátott véleményre adott válaszában utalt az ír bíróságok azon jogosultságára, hogy a költségviselés kérdésében a pervesztes fél javára döntsenek.

114. Egyebekben a 2006. évi Planning and Development (Strategic Infrastructure) Act által módosított, 2000. évi Planning and Development Act biztosítja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Ezt 2006. november 30-án juttatta el Írország a Bizottságnak, tehát a második indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő leteltét megelőzően.

115. Így Írország tájékoztatta a Bizottságot a 2003/35 irányelv átültetésére vonatkozó lényeges intézkedésekről.

116. A Bizottság kifogásolja azonban, hogy Írország nem tájékoztatta az ír High Court Friends of the Curragh Environment ügyben hozott két ítéletéről. [47]

117. Írország ezzel szemben elsőként arra hivatkozik, hogy a tagállamok nem kötelesek a Bizottságot a 2003/35 irányelvet átültető *fennálló* előírásokról tájékoztatni. A két ítélet a 2000. évi Planning and Development Act 2003/35 irányelv elfogadását megelőzően hatályos szövegén alapult.

118. Ahogyan a Bizottság megjegyzi, ezt a kérdést az ír állásponttal ellentétesen már eldöntötte a Bíróság: még ha a tagállamoknak lehetőségük is van arra, hogy érdemben biztosítsák egy irányelvnek a hatályos belső jogi szabályokkal történő átültetését, ez semmi esetre sem mentesíti őket azon kifejezett kötelezettség alól, hogy az említett szabályokról a Bizottságot tájékoztassák abból a célból, hogy ez utóbbi értékelni tudja az említett irányelvnek való megfelelésüket. [48]

119. Ellenvetésként felhozza még Írország, hogy nehéz bemutatni egy indokolással ellátott véleményre adott válaszban azt, hogy az ír ítélkezési gyakorlat az irányelvnek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó rendelkezéseit hogyan ülteti át. Elegendő kell, hogy legyen ezen ítélkezési gyakorlatra történő utalás a vezető írországi közigazgatási jogi tankönyv vonatkozó fejezetére történő hivatkozással. A High Court döntései *obiter dictának* minősülnek, ami nem kérdőjelezi meg a kielégítő átültetést. Csak a Bizottságnak küldött utolsó levelet követően került sor a High Court helyes ítéletének a meghozatalára. [49]

47 – A fenti 19. és 35. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

48 – A fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 30. pontja.

49 – A fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

120. Ezen előadásával azonban Írország félreértelmezi a tagállamokat az irányelvek átültetése kapcsán terhelő kötelezettségeket. E kötelezettségek függetlenek attól, hogy egy tagállam valamely irányelvet az ítélkezési gyakorlat precedens ítéletei vagy törvényhozói intézkedések révén ültet át. Minden esetben minden egyes irányelvi rendelkezés szempontjából vizsgálni kell, hogy milyen intézkedés szükséges annak átültetéséhez. Amennyiben a tagállam a fennálló jog hatályban maradására szeretne hivatkozni, úgy azonosítania kell ezt a jogot, mielőtt arra hivatkozik, hogy további intézkedésekre nincs szükség.

121. Pont erről a vizsgálatról tudja a tagállam említésre méltó, további erőfeszítés nélkül tájékoztatni a Bizottságot (és köteles is erre). A precedensrendszernek ezek a nehézségei nem e vizsgálat bemutatásában, hanem magában a vizsgálatban rejlenek. Ezt azonban a tagállamnak már a tájékoztatási kötelezettségtől függetlenül el kell végeznie.

122. Egyet kell érteni e tekintetben a Bizottsággal abban, hogy az irányelv rendelkezéseinek átültetésére vonatkozó tájékoztatás nem zárhat ki olyan információkat, amelyek az átültetés megfelelőségével szembeni kétségeket alapoznak meg. Az olyan ítéletek, amelyek szerint egy irányelv átültetésére még nem került sor, különösen akkor bírnak jelentőséggel, ha a tagállam abból indul ki, hogy a fennálló ítélkezési gyakorlat már megfelelően átültette az irányelvet.

123. Ezért Írországnak meg kellett volna küldenie a Bizottság részére egy olyan ismertetőt, amelyből kitűnik, hogy a 2003/35 irányelv igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó rendelkezései kielégítően átültetésre kerültek. Ebben az összefüggésben Írország tisztázhatta volna a megfelelő megállapítások hatókörét.

124. Így meg kell állapítani, hogy Írország megsértette a KHV-irányelv 10a. cikkének és a 96/61 irányelv 15a. cikkének átültetésével kapcsolatban a 2003/35 irányelv 6. cikke szerinti tájékoztatási kötelezettségét, mivel a Bizottságot nem tájékoztatta a Friends of the Curragh Environment ügyben a High Court által hozott két ítéletről.

V – A költségekről

125. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a szerint a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt

kérte. Csak a Bizottság terjesztett elő költségei megtérítésére irányuló kérelmet. A Bizottság pernyertes lesz ugyan néhány pont tekintetében, de a kereset lényeges részei tekintetében pervesztes lesz. Ezért mindkét fél viselje a saját költségét.

VI – Végkövetkeztetések

126. Azt javaslom ezért, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

1. Írország – mivel nem hozta meg a 97/11/EK tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének, valamint 4. cikke (2)–(4) bekezdésének megfelelően valamennyi azt biztosító intézkedést, hogy a jóváhagyást megelőzően a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, a 85/337/EGK irányelv II. mellékletének 10 e) osztályába tartozó útépítési projektek engedélyezési és hatásvizsgálati követelmények tárgyát képezzék az irányelv 5–10. cikkének megfelelően – nem teljesítette a 85/337/EGK tanácsi irányelvből eredő kötelezettségeit.

2. Írország nem teljesítette a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkéből eredő kötelezettségeit mivel

– nem fogadta el azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljen a 3. cikk (3), (4), (5) és (6) bekezdésének, valamint a 4. cikk (2) és (3) bekezdésének,

– nem tette hozzáférhetővé a nyilvánosság számára a 2003/35 irányelv által módosított 85/337 irányelv 10a. cikke és a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 96/61/EK irányelv 15a. cikke szerinti gyakorlati információkat a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokról,

– a Bizottságot nem tájékoztatta a Friends of the Curragh Environment ügyben a High Court által hozott két ítéletről.

3. A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

4. Írország és a Bizottság maguk viselik saját költségeiket.